

Τράπεζα Θεμάτων Αρχαία Γενικής Παιδείας Β' Λυκείου

GI_V_AEG_0_18536

ΘΕΜΑ 158^{ον} Σοφοκλέους, *Αντιγόνη*, στ. 441-457

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

- ΚΡ. Σέ δή, σέ τήν νεύουσαν εἰς πέδον κάραι,
φής, ἢ καταρνή μὴ δεδρακέναι τάδε;
- ΑΝ. Καὶ φημί δρᾶσαι κούκ ἀπαρνούμαι τὸ μῆ.
- ΚΡ. Σὺ μὲν κομίζεις ἂν σεαντόν ἢ θέλεις
ἔξω βαρείας αἰτίας ἐλεύθερον 445
σὺ δ' εἶπέ μοι μὴ μήκος, ἀλλὰ συντόμως,
ἤδησθα κηρυχθέντα μὴ πράσσειν τάδε;
- ΑΝ. Ἥϊδη τί δ' οὐκ ἔμελλον; ἐμφανῆ γὰρ ἦν.
- ΚΡ. Καὶ δῆτ' ἐτόλμας τοῦσδ' ὑπερβαίνειν νόμους;
- ΑΝ. Οὐ γάρ τι μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε, 450
οὐδ' ἢ ξύννοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη
τοιούσδ' ἐν ἀνθρώποισιν ὤρισεν νόμους,
οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον ὠμόμην τὰ σὰ
κηρύγμαθ' ὥστ' ἀγραπτα κάσφαλή θεῶν
νόμιμα δύνασθαι θνητόν ὄνθ' ὑπερδραμεῖν. 455
Οὐ γάρ τι νῦν γε κάχθές, ἀλλ' αἰεί ποτε
ζῆ ταῦτα, κούδεις οἶδεν ἐξ ὄτου φάνη.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Ἥϊδη τί δ' οὐκ ἔμελλον; ... οἶδεν ἐξ ὄτου φάνη.*

Μονάδες 30

B. 1.

ΑΝ. Το γνώριζα ἄ πώς θα μπορούσα να μην το ξέρω; Αφού ήταν πολύ γνωστό (σε όλους).

ΚΡ. Και πάλι τόλμησες να παραβείς αυτούς εδώ τους νόμους;

ΑΝ. Γιατί δεν ήταν καθόλου ο Δίας αυτός που πρόσταξε αυτά σε εμένα, ούτε και η Δίκη που κατοικεί μαζί με τους θεούς του κάτω κόσμου όρισε τέτοιους νόμους μεταξύ των ανθρώπων, ούτε και φανταζόμουν ότι τα δικά σου κηρύγματα έχουν τόσο μεγάλη δύναμη, ώστε να μπορείς, αν και είσαι θνητός, να ξεπεράσεις τους άγραφους και απαρασάλευτους νόμους των θεών. Γιατί αυτοί δεν ισχύουν καθόλου

σήμερα βέβαια και χθες, αλλά αιώνια και κανένας δεν ξέρει από πότε φανερώθηκαν.

2. Πώς προέκυψε η αρχιτεκτονική μορφή του αρχαίου θεάτρου και ποια είναι τα βασικά μέρη του (ονομαστικά);

Μονάδες 10

B. 2.

Τα πρώτα ελληνικά θέατρα, όπως άλλωστε και το ίδιο το δράμα, συνδέονται με τη λατρεία του Διονύσου. Ο ανοιχτός κυκλικός χώρος, που λατρευόταν ο θεός, με την πάροδο του χρόνου και την εξέλιξη του διθυράμβου σε δράμα, μετασηματίστηκε βαθμιαία στη συγκεκριμένη αρχιτεκτονική μορφή του αρχαίου θεάτρου.

Τρία ήταν τα βασικά μέρη του αρχαίου θεάτρου:

- α) το κυρίως θέατρον ή κίον, το μέρος που προοριζόταν για τους θεατές
- β) η ορχήστρα, ο κυκλικός ή ημικυκλικός χώρος, όπου ώρχετο ο χορός
- γ) η σκηνή, ο χώρος των υποκριτών

3. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με τη σημασία της στη Β' στήλη (δύο στοιχεία της Β' στήλης περισσεύουν).

A' ΣΤΗΛΗ	B' ΣΤΗΛΗ
1. <i>κάρα</i>	α) ξεπερνώ
2. <i>σθένω</i>	β) κατηγορία
3. <i>κομίζω</i>	γ) κεφάλι
4. <i>ύπερτρέχω</i>	δ) μεταφέρω
5. <i>αίτια</i>	ε) ύψωμα
	στ) αφορμή
	ζ) έχω δύναμη

Μονάδες 5

β) *νεύμα, κατάφαση, αδρανής, κατάβαση, διάδρομος*: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

Μονάδες 5

B. 3.

α) 1 – γ, 2 – ζ, 3 – δ, 4 – α, 5 – β

β) *νεύμα* ⇒ νεύουσαν
κατάφαση ⇒ έμφανή
αδρανής ⇒ δρᾶσαι
κατάβαση ⇒ υπερβαίνειν
διάδρομος ⇒ υπερδραμεῖν

Επιμέλεια: Κουράκου Γεωργία